

Šiitský islám

LREL50 / rozsah 1/1 / ukončení klasifikovaný zápočet / 4 kredity

Vede: Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.

Čas a místo: čtvrtek 10.15 – 11.45 učebna L-204

Kurz vede posluchače k poznání a pochopení dějin, otevřeného i ezoterického učení, osobité spirituality a novodobé politické aktivizace šiitské větve islámu. Vznáší značné nároky na pozornost potřebnou ke sledování desítek jmen a pojmů, které v tomto tématu vyznačují proces nábožensko-politického úsilí opřeného o svérázné nejednotné reinterpretace filosofických a mystických idejí. Jejich variace vedly k rozsáhlým štěpením šiitského náboženského proudu. Velká pozornost bude věnována aktuálním tématům zatímního nezdaru islámských ekumenických sunnitsko-šiitských snah a oživení staletého rozkolu (fitna) v krvavých konfliktech naší doby (v Iráku, Sýrii, Jemenu) a napětí mezi sunnitskými státy a Íránem.

Struktura kurzu

Přednáška sleduje tyto tematické okruhy: Počátky schizmatu v době Alího ibn Abí Tálíba, politické dějiny a snahy o duchovní interpretaci. Husajnova smrt u Karbalá. Snahy a osudy dalších imámů linie 12 (ithná`ašarije) až do malé a velké skrytosti. Krystalizace vlastní šiitské tradice, imámovské teologie, filosofie (Mollá Sadrá) a práva, ustavení škol v Nadžafu a Qomu. Odštěpení ismá`ílije. Další ezoterické nauky a drobná uskupení. Linie nizáríje od asasinů až k Aga Khánům. Alavité, alevité a drúzové. Imámovská ší`a v Íránu: od Safíjovců a kvietismu k aktivismu nejnovější doby. Alí Šariátí. Chomejní, islámská revoluce a koncepce velájat-e faqíh. Ší`a v Libanonu (Músá Sadr, Hizballáh), Ázerbájdžánu, Bahrajnu a v indicko-pákistánském regionu. Dnešní stav sunnitsko-šiitských vztahů.

Literatura

- Amir Moezzi M. Ali et Ch. Jambet: *Qu'est-ce que le shi'isme?* Paris: Fayard, 2004
- Brunner, Rainer: *Islamic Ecumenism in the 20th Century*. Leden: Brill, 2004
- Corbin, Henry: *Tvůrčí imaginace v sufismu Ibn Rabího*. Malvern, 2010
- Čech, Libor: *Muharramské rituální performance a koncept mučednictví v Íránu*. Univerzita Pardubice, 2010
- Čech, Libor: *Írán a kultura mučednictví. Od zbožnosti k protestu*. Academia, 2016.
- Daftary, Farad: *The Isma'ilis. Their History and Doctrines*. Cambridge, 1990.
- Chomejní, Imám: *Islámská vláda (Velájat-e faqíh)*, Teherán, 2004
- Krátký, Ondřej: *Blízkovýchodní internacionála. Milníky šiitské aktivizace ve 20. století*. Brno, 2013.
- Kropáček, L.: *Sufismus. Dějiny islámské mystiky*. Praha: Vyšehrad, 2008
- Mallat, Chibli: *The Renewal of Islamic Law*. Cambridge, 1993
- Nasr, Vali: *The Shia Revival: How Conflicts within Islam will shape the Future*. New York: Bortin, 2006
- Richard, Mann: *L'islam chiite, croyances et idéologies*. Paris: Fayard, 1991
- Tabatabai, M. H.: *Shi'a*. Qum, 1981 (existuje v různých jazykových verzích)